

بررسی بخش دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور (۱۱):
ردیف‌های اعتباری وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع
دستی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۹۷۴۰

کد موضوعی: ۲۷۰

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی بخش دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور (۱۱): ردیف‌های اعتباری وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳

نوع گزارش: طرح و لایحه ، نظارتی ، راهبردی

نام دفتر: مطالعات فرهنگ و آموزش (گروه ورزش، میراث فرهنگی و گردشگری)

تهیه و تدوین کنندگان: محمدمین گزار، سعید شفیعا

مدیر مطالعه: سعید شفیعا

ناظر علمی: موسی بیات

اظهار نظر کننده: یحیی مزروعی ابیانه

صفحه آرا: سیده فاطمه ابوطالبی

ویراستار ادبی: زهره عطاردی

واژه‌های کلیدی:

۱. لایحه بودجه ۱۴۰۳

۲. بودجه

۳. ردیف‌های اعتباری

تاریخ شروع مطالعه: ۱۴۰۳/۱/۲۵

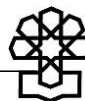
تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۲/۳

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۳.....	خلاصه مدیریتی
۵.....	۱. مقدمه
۶.....	۲. بررسی اعتبارات وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی
۸.....	۳. برآورد اعتبارات ردیف‌های متفرقه وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی
۱۱.....	۴. ردیف اعتبارات متفرقه انتقال‌یافته وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی
۱۳.....	۵. بررسی ردیف درآمدهای مربوط به وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی
۱۵.....	۶. تطبیق سنجه‌های عملکردی لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ با مصوبات برنامه هفتم توسعه
۱۷.....	۷. بررسی تحقق‌پذیری احکام و ردیف‌ها
۱۸.....	۸. نتیجه‌گیری و پیشنهادات
۲۰.....	منابع و مأخذ

بررسی بخش دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور (۱۱):
ردیف‌های اعتباری وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی
در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳

چکیده

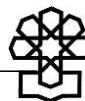
مطابق تغییرات در مواد (۱۸۰ و ۱۸۲) آیین‌نامه داخلی مجلس، رسیدگی به لایحه بودجه در دو مرحله صورت می‌گیرد که این گزارش به بررسی وضعیت ردیف‌های اعتباری وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی اختصاص دارد. مجموع اعتبارات این وزارت و مؤسسات وابسته در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳، بالغ بر ۷۱.۷۹۵.۹۹۰ میلیون ریال (معادل ۷.۱۷۹ میلیارد تومان) است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۲ با افزایش ۹۲.۶۳ درصدی همراه بوده است. همچنین برای وزارت مذکور، نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۲، اعتبارات هزینه‌ای ۱۸.۲۷ درصد و اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ۱۸.۲۷ درصد افزایش داشته‌اند.

مجموع اعتبارات پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری با افزایش ۲۲.۸۷ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۲، معادل ۱.۷۲۹.۷۱۹ میلیون ریال (معادل ۱۷۲ میلیارد تومان) بوده است. همچنین اعتبارات شرکت توسعه ایرانگردی و جهانگردی ۲۹۶.۵۵۲ میلیون ریال (معادل ۲۹ میلیارد تومان) بوده است که به همان میزان اعتبار تعیین شده سال گذشته است.

بررسی ردیف‌های متفرقه انتقال‌یافته نشان می‌دهد که مجموع اعتبارات معادل ۲.۳۲۶.۵۴۰ میلیون ریال (معادل ۲۳۲ میلیارد تومان)، حدوداً ۶۲ درصد بیشتر از قانون بودجه سال ۱۴۰۲ است. گفتنی است که اعتبارات هزینه‌ای با افزایش ۸۱ درصدی نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۲ و اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای با کاهش ۱۷ درصدی نسبت به این قانون همراه بوده‌اند. مهم‌ترین علت کاهش اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، کاهش حدوداً ۸۸ درصدی اعتبارات تخصیص‌یافته برای تقویت یگان حفاظت میراث فرهنگی است که این موضوع باید مورد بازنگری جدی قرار گیرد.

مجموع درآمدهای وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی از محل درآمد حاصل از ورودی موزه‌ها و محوطه‌های تاریخی و سایر منابع حاصله، در لایحه بودجه ۱۴۰۳ نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۲، حدود ۲۲۰ درصد افزایش داشته است. همچنین در لایحه بودجه ۱۴۰۳ مجموع درآمدهای وزارت مذکور از محل درآمد حاصل از صدور یا تمدید مجوزها یا اخذ جرائم موضوع قانون توسعه صنعت ایرانگردی و جهانگردی نزدیک به ۲۵ درصد نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۲ افزایش داشته است. در مجموع میزان درآمدهای عمومی و اختصاصی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی از دو ردیف یاد شده، در لایحه ۱۴۰۳ نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۲، با افزایش ۲۱۲ درصدی همراه بوده است.

هرچند سنجه‌های ارزیابی دستگاه‌ها در لایحه بودجه ۱۴۰۳ با سنجه‌های ارائه شده در لایحه برنامه هفتم از نظر معیار و نوع سنجه فاقد همخوانی است، اما برای جدول سنجه‌ها و دو حکم از برنامه هفتم (با تأکید بر حوزه گردشگری)، اعتبار تخمینی در نظر گرفته شده است. لذا می‌توان هم‌راستایی ظاهری لایحه بودجه با سنجه‌ها و بخشی از احکام لایحه برنامه هفتم را مورد تأیید قرار داد.

حکم بند «ج» تبصره «۳» لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ با موضوع اختصاص ۵ درصد از اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای استانی به توسعه زیرساخت‌های گردشگری و مرمت بافت‌های تاریخی پرداخته است که همین حکم در بند «ع» تبصره «۹» قانون بودجه ۱۴۰۲ مصوب شده بود. بررسی‌ها نشان می‌دهد به دلیل عدم ارائه داده‌های دقیق به تفکیک استان و حوزه‌های فعالیتی، حکم مذکور دارای ابهام است. لذا در عدم شفافیت در گزارش‌دهی احتمال تکرار این ابهام وجود دارد.

خلاصه مدیریتی

مسئله اصلی

مطابق تغییرات در مواد (۱۸۰ و ۱۸۲) آیین‌نامه داخلی مجلس، رسیدگی به لایحه بودجه در دو مرحله صورت می‌گیرد. از آنجاکه مرحله اول رسیدگی به تبصره‌های بودجه در اسفندماه ۱۴۰۲ به پایان رسید، بررسی بخش دوم یا جداول و پیوست‌های بودجه لازم به نظر می‌رسد.

نقاط قوت و ضعف طرح و لایحه

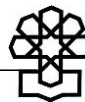
- مجموع اعتبارات وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳، ۷۱.۷۹۵.۹۹۰ میلیون ریال (معادل ۷.۱۷۹ میلیارد تومان) که نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۲ با افزایش ۹۲.۶۳ درصدی همراه بوده است. همچنین برای وزارت مذکور، نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۲، اعتبارات هزینه‌ای ۱۸.۲۷ درصد و اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ۱۸.۲۹ درصد افزایش داشته‌اند.

• می‌توان هم‌راستایی ظاهری لایحه بودجه با سنجه‌ها و بخشی از احکام لایحه برنامه هفتم را مورد تأیید قرار داد. هرچند از نظر معیارها و سنجه‌های ارزیابی، هماهنگی لازم وجود ندارد.

• میزان درآمدهای عمومی و اختصاصی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در لایحه ۱۴۰۳ نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۲، با افزایش ۲۱۲ درصدی همراه بوده است که سهم درآمد حاصل از ورودی موزه‌ها و محوطه‌های تاریخی و سایر منابع حاصله از ۹۶ درصد در قانون بودجه سال ۱۴۰۲، به ۹۸.۳ درصد در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ رسیده است. این موضوع بیانگر آن است که تنها ۱.۷ درصد از درآمدهای وزارت مذکور از سایر منابع درآمدی است. از این رو منابع درآمدی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی به یکی از عناوین درآمدی وابسته است که این موضوع نیازمند بازبینی است.

• مجموع اعتبارات منتقل نشده معادل ۲.۳۲۶.۵۴۰ میلیون ریال است (معادل ۲۳۲ میلیارد تومان) که حدوداً ۶۲ درصد بیشتر از قانون بودجه ۱۴۰۲ می‌باشد. اعتبارات هزینه‌ای معادل ۲۳۶.۰۰۰ میلیون ریال (معادل ۲۳ میلیارد تومان) و به معنای افزایش ۸۱ درصدی نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۲) و اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای معادل ۲۰۹۰.۵۴۰ میلیون ریال (معادل ۲۰۹ میلیارد تومان) و کاهش ۱۷ درصدی نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۲) است.

• از مهم‌ترین دلایل کاهش اعتبارات سرمایه‌ای ردیف‌های انتقال نیافته لایحه بودجه ۱۴۰۳، می‌توان به کاهش حدوداً ۸۸ درصدی اعتبار برای تقویت یگان حفاظت میراث

فرهنگی اشاره کرد. گفتنی است مطابق بررسی‌ها این ردیف در هشت‌ماهه اول سال تخصیص اعتبار معادل صفر درصد داشته است.

پیشنهادهای مرکز پژوهش‌ها

- ارائه سنجه‌های خروجی دستگاه‌های سیاستگذار باید در راستای تحقق‌پذیری و سنجش‌پذیری سنجه‌ها و اهداف برنامه هفتم باشد؛ در صورتی که این امر در لایحه بودجه ۱۴۰۳ محقق نشده است. لذا پیشنهاد می‌شود، برشی سالیانه از سنجه‌های ارائه شده در ماده (۸۲) لایحه برنامه هفتم در بودجه سال‌های اجرای برنامه هفتم در نظر گرفته شود.
- گرچه در بند «پ» تبصره «۵» لایحه بودجه سال ۱۴۰۳، در راستای ساماندهی و مرمت آثار تاریخی و موزه‌ها و توسعه گردشگری و صنایع دستی که مرتبط با وظایف وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی است، ظرفیت دریافت کمک‌های بین‌المللی در نظر گرفته شده؛ اما به‌منظور تحقق آن، هیچ ردیف اعتباری برای این وزارت تعیین نشده است. بنابراین پیشنهاد می‌شود، به‌منظور بهره‌گیری از ظرفیت تبصره مذکور، ذیل اعتبارات متفرقه انتقال یافته، ردیف مشخصی برای وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در نظر گرفته شود.

۱. مقدمه

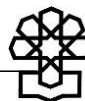
وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، از جمله دستگاه‌هایی است که به‌دلیل نوع کارکرد آن، از منابع درآمدی بالایی برخوردار نیست. گرچه وزارت مذکور، در راستای ایجاد درآمد با استفاده از ظرفیت‌های موجود آن، تلاش‌هایی در سال‌های مختلف داشته

است، اما همچنان وابستگی بالایی به دریافت اعتبارات از طریق قانون بودجه مصوب سالیانه دارد. از این رو، ضروری است وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی نهایت تلاش خود را به کار گیرد تا با خلق درآمدهای اختصاصی و پایدار در چارچوب قوانین و اسناد بالادستی موجود، میزان وابستگی خود به اعتبارات بودجه را کاهش دهد. بنابراین لازم است تا اعتبارات تعیین شده در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ با دقت مورد ارزیابی قرار گیرند و نسبت به اعتبارات قانون بودجه سال ۱۴۰۲ سنجیده شوند؛ تا میزان افزایش یا کاهش هریک از ردیف‌های موجود مشخص و مورد ارزیابی قرار گیرند تا در صورت لزوم مورد بازنگری واقع شوند.

۲. بررسی اعتبارات وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی

بررسی لایحه بودجه ۱۴۰۳ نشان می‌دهد که مجموع اعتبارات وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی بالغ بر ۷۱.۷۹۵.۹۹۰ میلیون ریال (معادل ۷.۱۷۹ میلیارد تومان) است که نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۲ با افزایش ۹۲.۶۳ درصدی همراه شده است^۱ [۱]. اعتبارات هزینه‌ای بالغ بر ۱۸.۰۰۰.۶۵۶ میلیون ریال (معادل ۱۸۰۰ میلیارد تومان) که نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۲ افزایش ۱۸.۲۷ درصدی داشته است) و اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای معادل ۲۴.۵۰۴.۴۲۵ میلیون ریال است (معادل ۲.۴۵۰ میلیارد تومان) که نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۲ افزایش ۱۸.۲۹ درصدی داشته است).

۱. لازم به ذکر است، نزدیک ۸۱ درصد از میزان افزایش مجموع اعتبارات وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در لایحه بودجه ۱۴۰۲ نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۲ مربوط به درآمدهای اختصاصی این وزارت می‌باشد.

جدول ۱. اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدول ۷ قانون

بودجه به تفکیک قانون بودجه سال ۱۴۰۲ و لایحه سال ۱۴۰۳ (میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	اعتبارات هزینه‌ای			اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای			اختصاصی			مجموع اعتبارات		
		قانون سال ۱۴۰۲	لایحه سال ۱۴۰۳	درصد رشد	قانون سال ۱۴۰۲	لایحه سال ۱۴۰۳	درصد رشد	قانون سال ۱۴۰۲	لایحه سال ۱۴۰۳	درصد رشد	قانون سال ۱۴۰۲	لایحه سال ۱۴۰۳	درصد رشد
۱۱۳۷۰۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۱۴۰۰۱۰۰۰۰	۱۶۵۲۳۰۷۵۲	٪۱۸	۲۰۳۶۴۸۱۸	۲۴۰۱۵۵۰۵۸	٪۱۸۶۱	۱۲۰۰۰۰۰۰۰	۲۹۰۰۹۰۹۰۹	٪۲۳۳۲	۳۵۵۶۵۸۱۸	۶۹۷۶۹۰۷۱۹	٪۹۶۰۱۷
۱۱۳۷۰۶	پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری	۱۲۱۴۰۰	۱۴۷۶۰۹۰۴	٪۲۱۰۵۶	۵۲۸۱۵	۵۲۸۱۵	٪۰	۱۴۰۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰۰	٪۴۲۸	۱۴۰۰۷۷۱۵	۱۰۲۲۹۰۷۱۹	٪۲۳۰۸۷
۲۸۴۱۰۰	شرکت توسعه ایرانگردی و جهانگردی	۰	۰	٪۰	۳۹۶۰۵۵۲	۳۹۶۰۵۵۲	٪۰	۰	۰	٪۰	۳۹۶۰۵۵۲	۲۹۶۰۵۵۲	٪۰
۱۱۳۷۰۰	مجموع	۱۵۲۱۹۰۵۰۰	۱۸۰۰۰۰۶۵۶	٪۱۸۰۳۲	۲۰۷۱۴۰۱۸۵	۲۴۵۰۴۰۴۲۵	٪۱۸۰۲۹	۱۳۴۰۰۰۰۰	۲۹۲۹۰۹۰۹	٪۲۰۸۵	۳۷۰۲۷۰۰۸۵	۷۱۷۹۵۰۹۹۰	٪۹۲۰۶۳

مأخذ: لایحه بودجه ۱۴۰۳.

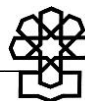
مجموع اعتبارات پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری معادل ۱.۷۲۹.۷۱۹ میلیون ریال (معادل ۱۷۲ میلیارد تومان و افزایش ۲۲.۸۷ درصد نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۲) بوده است که اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای ۵۲.۸۱۵ میلیون ریال (معادل ۵ میلیارد تومان و بدون تغییر نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۲) و اعتبارات هزینه‌ای ۱.۴۷۶.۹۰۴ میلیون ریال (معادل ۱۴۷ میلیارد تومان و افزایش ۲۱.۵۶ درصد نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۲) است. همچنین اعتبارات شرکت توسعه ایرانگردی و جهانگردی معادل ۲۹۶۵۵۲ میلیون ریال (معادل ۲۹ میلیارد تومان و میزان مصوب در قانون بودجه سال ۱۴۰۲) بوده که کل این میزان، اعتبارات هزینه‌ای است.

گفتنی است که در ارزیابی عملکرد صورت گرفته [۲]، میزان تخصیص اعتبارات مصوب قانون بودجه سال ۱۴۰۲ در هشت‌ماهه ابتدایی آن، برای شرکت توسعه ایرانگردی و جهانگردی ۸۰ درصد و برای پژوهشگاه میراث فرهنگی از اعتبارات هزینه‌ای ۹۰ درصد

و از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ۶۳ درصد بوده است. این موضوع در شرایطی بوده که برای برخی ردیف‌های قانون بودجه سال ۱۴۰۲ از جمله تقویت یگان حفاظت میراث فرهنگی، هیچ‌گونه تخصیص اعتباری صورت نگرفته بود.

۳. برآورد اعتبارات ردیف‌های متفرقه وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی

بررسی اعتبارات ردیف‌های متفرقه نشان می‌دهد که در مجموع این اعتبارات در لایحه بودجه ۱۴۰۳ معادل ۱.۲۶۹.۶۰۰ میلیون ریال (معادل ۱۲۶ میلیارد تومان و کاهش حدوداً ۱۹ درصدی نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۲) که اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای ۱۲۵۱۰۰۰ میلیون ریال (معادل ۱۲۵ میلیارد تومان و افزایش ۱۴ درصدی نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۲) و اعتبارات هزینه‌ای ۱۸۶۰۰ میلیون ریال (معادل ۱ میلیارد تومان و کاهش ۹۶ درصدی نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۲) است. دلیل کاهش اعتبارات هزینه را می‌توان در کاهش ۱۰۰ درصدی اعتبارات مرتبط به توسعه زیرساخت‌ها و تأسیسات گردشگری و حمایت از بخش میراث فرهنگی و صنایع دستی و همچنین کاهش ۲.۲ درصدی اعتبارات صندوق توسعه صنایع دستی و فرش دستبافت و احیا و بهره‌برداری از بناها و اماکن تاریخی فرهنگی یافت.

جدول ۲. برآورد اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ردیف‌های متفرقه

به تفکیک قانون بودجه سال ۱۴۰۲ و لایحه ۱۴۰۳ (میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	اعتبارات هزینه‌ای			اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای			مجموع اعتبارات		
		قانون سال ۱۴۰۲	لایحه سال ۱۴۰۳	درصد رشد	قانون سال ۱۴۰۲	لایحه سال ۱۴۰۳	درصد رشد	قانون سال ۱۴۰۲	لایحه سال ۱۴۰۳	درصد رشد
۵۳۰۰۱۰	صندوق توسعه صنایع دستی و فرش دستبافت و احیا و بهرمرداری از بناها و اماکن تاریخی فرهنگی	۱۸.۰۰۰	۱۷.۶۰۰	٪-۲.۲۲	-	-	-	۱۸.۰۰۰	۱۷.۶۰۰	٪-۲.۲۲
۷۳۰۰۵۰	توسعه زیرساخت‌ها و تأسیسات گردشگری و حمایت از بخش میراث فرهنگی و صنایع دستی	۴۵۳.۰۰۰	۰	٪-۱۰۰	۱.۲۵۰.۰۰۰	۱.۰۹۷.۰۰۰	٪۱۴	۱.۵۵۰.۰۰۰	۱.۲۵۰.۰۰۰	٪-۱۹.۳۵
۵۳۰۰۷۶	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی - اعتبارات موضوع عوارض خروج از کشور (در سقف ۳۰٪ درآمد)	۰	۱.۰۰۰	-	۱.۰۰۰	۰	-	۰	۲.۰۰۰	-
۱۱۳۷۰۰	مجموع	۴۷.۱۰۰	۱۸.۶۰۰	٪-۹۶	۱.۲۵۱.۰۰۰	۱.۰۹۷.۰۰۰	٪۱۴	۱.۵۶۸.۰۰۰	۱.۲۶۹.۶۰۰	٪-۱۹.۰۳

مأخذ: لایحه بودجه ۱۴۰۳ عوارض خروج از کشور یکی از درآمدهای قابل پیش‌بینی و قابل تخصیص به حوزه توسعه زیرساخت‌های گردشگری است. چراکه این پیش‌فرض وجود دارد که برای حمایت از گردشگری داخلی، بخشی از عوارض خروج از کشور می‌تواند قابل استفاده باشد. مطابق ردیف ۵۳۰۰۷۶ با شماره طبقه‌بندی ۵۴ با موضوع اعتبارات موضوع عوارض خروج از کشور در سقف ۳۰ درصد درآمد، معادل ۱۰۰۰ میلیون ریال (معادل ۱۰۰ میلیون تومان) تملک دارایی سرمایه‌ای و ۱۰۰۰ میلیون ریال (۱۰۰ میلیون تومان) هزینه‌ای برای وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در نظر گرفته شده است.

جدول ۳. اعتبارات مربوط به عوارض خروج از کشور در بازه ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۲

(میلیون ریال)

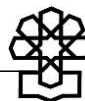
سال	۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸
شماره طبقه بندی	۱۱۰۵۰۴	۱۱۰۵۰۴	۱۱۰۵۰۴	۱۱۰۵۰۴	۱۱۰۵۰۴
مصوب قانون	۳۴,۳۱۰,۱۲۲	۱۵,۰۰۰,۰۰۰	۱,۱۰۲,۳۷۲	۱۶,۱۰۰,۰۰۰	۱۴,۰۰۰,۰۰۰
عوارض هر نفر	۴	۴	۴	۲۶۴	۲۰۲
سهام توسعه زیرساخت از هر نفر	۰.۸	۰.۸	۰.۸	۰.۸	۰.۴
سهام واقعی وزارت میراث از مصوب قانون	۶,۸۲۲,۱۲۴	۳,۰۰۰,۰۰۰	۲۲۰,۴۷۴	۴,۸۷۸,۷۸۸	۳,۵۴۵,۴۵۵
مصوب وزارت میراث فرهنگی	۱,۵۵۰,۰۰۰	۹۰۰,۰۰۰	۱۵۱,۸۶۴	۳,۲۶۰,۰۰۰	۲,۴۴۴,۴۴۰
سهام مصوب قانون وزارت میراث (درصد)	۵	۶	۱۴	۲۰	۱۸
تخصیص ابلاغی به وزارت میراث فرهنگی	۷۰۰,۰۰۰	۷۰۰,۹۷۷	۱۲۴,۱۶۶	۲۱۳,۰۰۰	۳۵۰,۰۰۰
درصد تخصیص ابلاغی به مصوب وزارت میراث (درصد)	۵	۷۸	۸۲	۷	۱۴
درصد تخصیص ابلاغی به سهم واقعی وزارت میراث (درصد)	۱	۲۳	۵۶	۴	۱۴

• تعداد خروجی ۱۴۰۲ تا آذر ماه میباید

مأخذ: [۳]

مطابق جدول شماره ۱۶ قانون بودجه ۱۴۰۲، سهم وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی از هر عوارض خروج از کشور ۸۰ هزار تومان بوده که گزارش‌ها حاکی از این است که در ۹ ماه اول سال ۱۴۰۲، میزان تخصیص این بودجه به وزارت، کمتر از یک درصد بوده است [۳]. گفتنی است درصد تخصیص ابلاغی مذکور از سال ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۲ از حداقل ۴ درصد در سال ۱۳۹۹ تا حداکثر ۵۶ درصد در سال ۱۴۰۰ بوده است. همچنین، تخصیص این اعتبار باید در جهت توسعه زیرساخت‌های گردشگری داخلی صورت گیرد و لازم است در این باره شفافیت لازم صورت گیرد.

اعتبار تخمینی ۲۰۰ میلیون تومان برای عوارض خروج از کشور، نسبت به اعتبارات مصوب سالیان گذشته، مطلوب به نظر می‌رسد. هرچند در مقیاس فعالیت‌های زیرساختی گردشگری داخلی، این اعتبار قابل توجه نیست. همچنین قضاوت در مورد کارآمدی این

میزان اعتبار با ابهام روبه‌رو است، چراکه تاکنون وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی چگونگی استفاده از این اعتبارات را گزارش نکرده است.^۱

۴. ردیف اعتبارات متفرقه انتقال‌یافته وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی

بررسی ردیف‌های متفرقه انتقال‌یافته نشان می‌دهد که مجموع این اعتبارات ۲.۳۲۶.۵۴۰ میلیون ریال (معادل ۲۳۲ میلیارد تومان) که حدوداً ۶۲ درصد بیشتر از قانون بودجه ۱۴۰۲ است. اعتبارات هزینه‌ای ۲۳۶.۰۰۰ میلیون ریال (معادل ۲۳ میلیارد تومان و به‌معنای افزایش ۸۱ درصدی نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۲) و اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای ۲.۰۹۰.۵۴۰ میلیون ریال (معادل ۲۰۹ میلیارد تومان و کاهش ۱۷ درصدی نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۲) است.

۱. عدم پاسخ وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در مورد محل هزینه‌کرد اعتبارات مربوط به عوارض خروج از کشور مبتنی بر نامه ۱۴۷۷۸ مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۱.

جدول ۴. اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدول ۷-۱

قانون بودجه به تفکیک قانون بودجه سال ۱۴۰۲ و لایحه ۱۴۰۳ (میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	اعتبارات هزینه‌ای			اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای			مجموع اعتبارات		
		قانون سال ۱۴۰۲	لایحه سال ۱۴۰۳	درصد رشد	قانون سال ۱۴۰۲	لایحه سال ۱۴۰۳	درصد رشد	قانون سال ۱۴۰۲	لایحه سال ۱۴۰۳	درصد رشد
۵۳۰۰۱۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی- تقویت یگان حفاظت میراث فرهنگی از محل واگذاری اموال توقیفی	۳۶.۰۰۰	۲.۶۴۰	-۹۲٪	۵۴.۰۰۰	۶.۰۰۰	-۸۸٪	۹۰.۰۰۰	۸.۶۴۰	۹.۰۰۴٪
۷۳۰۰۵۰	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی- توسعه و گسترش فعالیت‌های ایرانگردی و جهانگردی (موضوع قانون اصلاح مواد ۷ و ۷) قانون توسعه صنعت ایرانگردی و جهانگردی)	۶۵.۰۰۰	۷۱.۵۰۰	۱۰٪	۰	۰	۰	۶۵.۰۰۰	۷۱.۵۰۰	۱۰٪
۵۳۰۰۷۶	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی- جبران خدمات مرمت کاران و کارگران پایگاههای حفاظتی، پژوهشی و جهانی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۱.۰۵۰.۰۰۰	۲.۰۱۶.۴۰۰	۹۲٪	۰	۰	۰	۱.۰۵۰.۰۰۰	۲.۰۱۶.۴۰۰	۹۲٪
	آزادسازی حریم مجموعه تاریخی، فرهنگی تپه‌های هگمتانه	۰	۰	۰	۲۳۰.۰۰۰	۲۳۰.۰۰۰	۰	۲۳۰.۰۰۰	۲۳۰.۰۰۰	۰
۱۱۳۷۰۰	مجموع	۱.۱۵۱.۰۰۰	۲.۰۹۰.۵۴۰	۸۱.۶٪	۲۸۴.۰۰۰	۲۳۶.۰۰۰	-۱۷٪	۱.۴۳۵.۰۰۰	۲.۳۲۶.۵۴۰	۶۲.۱۲٪

مأخذ: لایحه بودجه ۱۴۰۳.

از مهم‌ترین دلایل کاهش اعتبارات سرمایه‌ای لایحه بودجه ۱۴۰۳ می‌توان به

کاهش حدوداً ۸۸ درصدی اعتبار برای تقویت یگان حفاظت میراث فرهنگی اشاره کرد.

گفتنی است مطابق بررسی‌ها این ردیف در هشت‌ماهه اول سال، تخصیص اعتباری معادل صفر درصد داشته است. در این باره گفتنی است که افزایش بازدیدکنندگان و گردشگران، افزایش میراث فرهنگی ثبت شده و افزایش جرائم مرتبط با میراث فرهنگی در سال‌های اخیر، همچنین افزایش ثبت آثار ملی و جهانی و نیز اضافه شدن مبارزه با قاچاق صنایع دستی و حفاظت از گردشگران و گردشگران خارجی به وظایف یگان حفاظت، نشان از لزوم به‌کارگیری و تجهیز بهتر یگان حفاظت میراث فرهنگی داشته است [۴].

۵. بررسی ردیف درآمدهای مربوط به وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی

مجموع درآمدهای وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی از محل درآمد حاصل از ورودی موزه‌ها و محوطه‌های تاریخی و سایر منابع حاصله، در لایحه بودجه ۱۴۰۳ نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۲، حدود ۲۲۰ درصد افزایش داشته است. همچنین در لایحه بودجه ۱۴۰۳ مجموع درآمدهای وزارت مذکور از محل درآمد حاصل از صدور یا تمدید مجوزها یا اخذ جرائم موضوع قانون توسعه صنعت ایرانگردی و جهانگردی نزدیک به ۲۵ درصد نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۲ افزایش داشته است. در مجموع میزان درآمدهای عمومی و اختصاصی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی از دو ردیف یاد شده، در لایحه ۱۴۰۳ نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۲، با افزایش ۲۱۲ درصدی همراه بوده است. نکته حائز اهمیت آن است که از مجموع درآمدهای وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، سهم درآمد حاصل از ورودی موزه‌ها و محوطه‌های تاریخی و سایر منابع حاصله از ۹۶ درصد در قانون بودجه سال ۱۴۰۲، به ۹۸.۳ درصد در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ رسیده است. عدم تناسب سهم

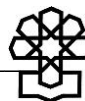
هریک از منابع درآمدی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی از مواردی است که باید مورد بازنگری جدی قرار گیرد. چراکه در مواردی که تقاضای ورودی موزه و محوطه‌های تاریخی به دلایلی از جمله پیش‌آمد بیماری‌های فراگیر (مانند فراگیری ویروس کرونا)، با چالش مواجه شود، وزارت مذکور با مشکل جدی در زمینه منابع درآمدی مواجه خواهد شد.

جدول ۵. ردیف‌های درآمدهای عمومی و اختصاصی جدول ۵ به تفکیک

قانون بودجه سال ۱۴۰۲ و لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ (میلیون ریال)

مجموع درآمدها			درآمدهای اختصاصی			درآمدهای عمومی			شماره ردیف در لایحه سال ۱۴۰۳	عنوان ردیف
درصد تغییرات	لایحه سال ۱۴۰۳	قانون سال ۱۴۰۲	درصد تغییرات	لایحه سال ۱۴۰۳	قانون سال ۱۴۰۲	درصد تغییرات	لایحه سال ۱۴۰۳	قانون سال ۱۴۰۲		
٪۲۲۰	۶.۱۲۱.۹۰۹	۱.۹۱۰.۰۰۰	٪۲۴۱	۴.۰۹۰.۹۰۹	۱.۲۰۰.۰۰۰	٪۱۸۶	۲.۰۳۱.۰۰۰	۷۱.۰۰۰	۱۴۰۱۲۵	درآمد حاصل از ورودی موزه‌ها و محوطه‌های تاریخی و سایر منابع حاصله
٪۲۵	۱۰۰.۰۰۰	۸۰.۰۰۰	.	.	.	٪۲۵	۱۰۰.۰۰۰	۸۰.۰۰۰	۱۵۰۱۳۷	درآمد حاصل از صدور یا تمدید مجوزها یا اخذ جرائم موضوع قانون توسعه صنعت ایرانگردی و جهانگردی
٪۲۱۲	۶.۲۲۱.۹۰۹	۱.۹۹۰.۰۰۰	٪۲۴۱	۴.۰۹۰.۹۰۹	۱.۲۰۰.۰۰۰	٪۱۷۰	۲.۱۳۱.۰۰۰	۷۹۰.۰۰۰	-	مجموع

مأخذ: لایحه بودجه ۱۴۰۳.

۶. تطبیق سنجه‌های عملکردی لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ با مصوبات برنامه هفتم توسعه

مطابق مصوبات ارسالی مجلس شورای اسلامی به شورای نگهبان در مورد لایحه برنامه هفتم توسعه، جدول سنجه‌های ماده (۸۲) این لایحه معیار بررسی قرار گرفت. بنابراین سنجه‌های لایحه بودجه ۱۴۰۳ که در جدول شماره ۲-۷ با عنوان عملکرد خروجی‌های اصلی دستگاه‌های سیاستگذار با این جدول مورد مقایسه قرار گرفت.

جدول ۶. مقایسه سنجه‌های عملکردی لایحه برنامه هفتم و سنجه‌های لایحه بودجه ۱۴۰۳

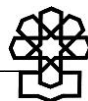
حوزه‌ها	لایحه برنامه هفتم توسعه		لایحه بودجه ۱۴۰۳	
	سنجه‌ها	تخمین در سال ۱۴۰۳	سنجه‌ها	مقدار در سال ۱۴۰۳
گردشگری	تعداد گردشگر ورودی به کشور	۶۰۹۴ هزار نفر	تعداد گردشگران ورودی به کشور	۷۰۰۰ هزار نفر
میراث فرهنگی	تعداد هتل‌های کشور	۱۵۲۴	فاقد سنجه می‌باشد	
	موزه‌های فعال کشور (وزارت، سایر دستگاه‌ها و غیردولتی)	۸۲۰		
	اثار ثبت شده در فهرست آثار جهانی	۵۹		
	تعداد آثار غیرمنقول مرمت شده در طول سال	۶۷۰		
	--		انجام امور پایگاه‌های ملی و جهانی کشور	۱۵۱ پایگاه
صنایع دستی	ارزش صادرات صنایع دستی و فرش دستبافت و صنایع وابسته (براساس آمار گمرک جمهوری اسلامی ایران)	۲۷۷ میلیون یورو	فاقد سنجه است	
	درصد رشد سالیانه اقتصاد صنایع دستی و فرش دستبافت و صنایع وابسته	۸ درصد		
	افزایش تعداد شاغلان حوزه تولید صنایع دستی و فرش دستبافت و صنایع وابسته	۶۰۰۰۰۰ نفر		
	..		تبلیغات، بازاریابی، توسعه تجارت الکترونیک و حمایت از توسعه صنایع دستی	۲۰ طرح

مأخذ: نگارندگان.

بررسی‌ها نشان می‌دهد، صرفاً یکی از سنجه‌های حوزه گردشگری با عنوان تعداد گردشگر ورودی به کشور، در لایحه بودجه مورد توجه قرار گرفته است و تعداد اعلامی ۷ میلیون نفر، نسبت به پیش‌بینی لایحه برنامه هفتم برای سال ۱۴۰۳ مورد تأیید است. در حوزه‌های میراث فرهنگی و گردشگری دو سنجه انجام امور پایگاه‌های ملی و جهانی کشور با ۱۵۱ پایگاه و تبلیغات، بازاریابی، توسعه تجارت الکترونیک و حمایت از توسعه صنایع دستی با ۲۰ طرح، هرچند در راستای بخشی از سنجه‌های برنامه هفتم است، اما از نظر موضوع سنجه، واحد ارزیابی و تعداد غیرقابل قیاس است.

گفتنی است در جدول ۱۲ مرتبط با بند «ب» تبصره «۱۳» قانون بودجه سال ۱۴۰۳ که در مورد هزینه کرد یک درصد از هزینه‌های شرکت‌های دولتی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری است، دو عنوان «توسعه گردشگری با حفظ چارچوب هنجارهای ارزشی مردم و با رویکرد حمایت از مشارکت مردمی» مرتبط با تکالیف بند «الف» ماده (۸۳) با موضوع معافیت‌های مالیاتی تأسیسات و فعالیت‌های گردشگری و صنایع دستی و بند الحاقی «۱» ماده (۸۳) با موضوع افزایش ۲.۵ برابری زائران و گردشگران مذهبی به کشور (با تخمین ۲۰ هزار میلیارد ریال) و «سنجه‌های عملکردی میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی» منطبق با جدول ۱۸ ماده (۸۲) (با تخمین ۵ هزار میلیارد ریال) در نظر گرفته شده است.

بنابراین هرچند در لایحه بودجه ۱۴۰۳ برای سنجه‌های ارائه شده در لایحه برنامه هفتم به تفکیک و معیارهای قابل‌سنجش، تعیین سنجه نشده است، اما برای جدول سنجه‌ها و دو حکم این لایحه (با تأکید بر حوزه گردشگری)، اعتبار در نظر گرفته شده است. لذا می‌توان هم‌راستایی ظاهری لایحه بودجه با سنجه‌ها و بخشی از احکام لایحه برنامه هفتم را مورد تأیید قرار داد؛ هرچند از نظر معیارها و سنجه‌های ارزیابی، هماهنگی لازم وجود ندارد.

۷. بررسی تحقق‌پذیری احکام و ردیف‌ها

در بند «ب» تبصره «۱۳» با موضوع هزینه‌کرد یک درصد هزینه شرکت‌های دولتی در حوزه‌های فرهنگی است که در جدول ۱۲ به آن پرداخته شده است. حکم مذکور در قانون بودجه ۱۴۰۲ در قالب بند «ه» تبصره «۹» نیز با اندکی تفاوت مصوب شد، اما مطابق ارزیابی عملکرد انجام شده، حکم مذکور برای حوزه گردشگری فاقد عملکرد ارزیابی گردید [۱]؛ بنابراین در مورد تحقق آن در لایحه بودجه ۱۴۰۳ ابهام وجود دارد. همچنین حکم بند «ج» تبصره «۳» با موضوع اختصاص ۵ درصد از اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای استانی به توسعه زیرساخت‌های گردشگری و مرمت بافت‌های تاریخی پرداخته است که همین حکم در بند «ع» تبصره «۹» قانون بودجه ۱۴۰۲ مصوب شده بود. بررسی‌ها نشان می‌دهد به‌دلیل عدم ارائه داده‌های دقیق به تفکیک استان و حوزه‌های فعالیتی، حکم مذکور دارای ابهام است. لذا ممکن است مجدداً موجب ابهام در گزارش‌گیری (در سطح استان‌ها و حوزه‌های فعالیتی) شود.

حکم بند «پ» تبصره «۵» به موضوع اجازه به دولت برای دریافت کمک‌های بلاعوض تا سقف دو میلیارد یورو برای ساماندهی و مرمت آثار تاریخی و موزه‌ها و توسعه گردشگری و صنایع دستی که مرتبط با وظایف وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی می‌باشد، پرداخته است. این درحالی است که مابه‌ازای آن، هیچ ردیفی به‌منظور تخصیص اعتبارات لازم جهت تحقق تبصره مذکور، برای آن وزارت در نظر گرفته نشده است. بنابراین لازم است تا ردیف اعتباری برای موضوع یاد شده تعیین شود.

۸. نتیجه‌گیری و پیشنهادها

مجموع اعتبارات وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در بخش دوم بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۳، بالغ بر ۷۱.۷۹۵.۹۹۰ میلیون ریال (معادل ۷.۱۷۹ میلیارد تومان) است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۲ با افزایش ۹۲.۶۳ درصدی همراه بوده است. همچنین برای وزارت مذکور، نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۲، اعتبارات هزینه‌ای ۱۸.۲۷ درصد و اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ۱۸.۲۹ درصد افزایش داشته‌اند. بنابراین در صورت تخصیص اعتبارات مشابه سال ۱۴۰۲ (در هشت‌ماهه اول سال ۱۴۰۲، صرفاً ۴۵ درصد اعتبارات هزینه‌ای و ۱۷ درصد اعتبارات تملک سرمایه‌ای محقق شده است) وضعیت دسترس‌پذیری این وزارت به اعتبارات لازم مطلوب ارزیابی نخواهد شد.

لایحه بودجه ۱۴۰۳ در اقدامی جدید به ارائه سنجه‌های ارزیابی دستگاه‌های سیاستگذار پرداخته است؛ درحالی‌که بررسی‌ها نشان می‌دهد سنجه‌های ارائه شده از نظر قابلیت سنجش و هماهنگی با سنجه‌های ارائه شده در لایحه برنامه هفتم، همخوانی لازم را ندارد و صرفاً از نظر ظاهری دارای تطابق است.

میزان درآمدهای عمومی و اختصاصی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در لایحه ۱۴۰۳ نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۲، با افزایش ۲۱۲ درصدی همراه بوده است که سهم درآمد حاصل از ورودی موزه‌ها و محوطه‌های تاریخی و سایر منابع حاصله با افزایش ۲۲۰ درصدی روبه‌رو شده است. وابستگی درآمدهای این وزارت به محلی که ممکن است به‌واسطه همه‌گیری بیماری‌ها یا موارد مشابه با مسئله روبه‌رو شود، نیازمند تأمل جدی است.

بررسی ردیف‌های متفرقه انتقال یافته نشان می‌دهد که مجموع این اعتبارات ۲.۳۲۶.۵۴۰ میلیون ریال است (معادل ۲۳۲ میلیارد تومان) که حدوداً ۶۲ درصد بیشتر از قانون بودجه ۱۴۰۲ می‌باشد. اعتبارات هزینه‌ای ۲۳۶.۰۰۰ میلیون ریال (معادل ۲۳ میلیارد تومان) و به معنای افزایش ۸۱ درصدی نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۲) و اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای ۲.۰۹۰.۵۴۰ میلیون ریال (معادل ۲۰۹ میلیارد تومان) و کاهش ۱۷ درصدی نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۲) است. در این میان، کاهش حدوداً ۸۸ درصدی اعتبار برای تقویت یگان حفاظت میراث فرهنگی وضعیت نامطلوب این یگان را نشان می‌دهد.

در نظر گرفتن ردیف اعتباری با موضوع عوارض خروج از کشور در سقف ۳۰ درصد درآمد، به عنوان درآمدی پایدار برای حمایت از گردشگری داخلی، اقدامی مطلوب ارزیابی می‌شود و لازم است در مورد تخصیص ۱۰۰ درصدی اعتبار در این حوزه پیگیری‌های لازم صورت گیرد.

گرچه در بند «پ» تبصره «۵» لایحه بودجه سال ۱۴۰۳، در راستای فعالیت‌های ساماندهی و مرمت آثار تاریخی و موزه‌ها و توسعه گردشگری و صنایع دستی که مرتبط با وظایف وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی است، ظرفیت مناسبی به حساب می‌آید اما جهت تحقق این موضوع، هیچ ردیف اعتباری برای آن وزارت تعیین نشده است. بنابراین پیشنهاد می‌شود، به منظور بهره‌گیری از ظرفیت تبصره مذکور، ذیل اعتبارات متفرقه انتقال یافته، ردیف مشخصی به جدول شماره ۱-۷ اضافه شود.

منابع و مآخذ

- [۱]. قانون بودجه سال ۱۴۰۲.
- [۲]. گزارش ارزیابی میزان تحقق اعتبارات وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی ذیل قانون بودجه ۱۴۰۲ در هشت‌ماهه ابتدایی سال ۱۴۰۲ با شماره مسلسل ۱۷۰۱۹۴۸۵.
- [۳]. در پاسخ به استعلام ۱۴۷۷۸ مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۱ انجام شده از وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی.
- [۴]. گزارش نظارتی در مورد یگان حفاظت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی: ماده (۳۵) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور.

گزارش سیاستی

مجموع اعتبارات وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و مؤسسات وابسته در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳، بالغ بر ۷۱.۷۹۵.۹۹۰ میلیون ریال است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۲ با افزایش ۹۲.۶۳ درصدی همراه بوده است. همچنین برای وزارت مذکور، نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۲، اعتبارات هزینه‌ای ۱۸.۲۹ درصد و اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ۱۸.۲۷ درصد افزایش داشته است.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی بازارک نیاوران (ضلع جنوبی - پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۸۴۰۰۰ (۱۰ خطی) | ۱۵۸۷۵ | ۳۸۵۵ | پست الکترونیک: imrc@males.ir

وبسایت: rc.males.ir